

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 5. Utrùm Romana Ecclesia particularis errare possit in fide.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

ante eos crediderat Maria Magdalena. Et ratio cur sic crediderint, subjicitur his verbis: *Nondum enim sciebant Scripturam, quia oportebat eum à mortuis resurgere.* Crediderunt igitur Corpus Christi ab aliquo sublatum, quia nondum habuerant fidem resurrectionis ejus, quam fidem revera nonnisi aliquantò post habuerunt. Hinc Christus Marci cap. ult. jamjam in cælum ascensus, non reprehendit Thomam, quod ante passionem ejus non credidisset eum esse resurrecturum, sed quod, aliis Apostolis ipsum a se visum testantibus, non credidisset eum resurrectisse. *Exprobat, inquit Marcus, utens numero plurali pro singulari, incredulitatem eorum, & duritiam cordis; quia is, qui viderant eum resurrectisse, non crediderunt.*

ARTICULUS V.

Utrum Romana Ecclesia particularis errare possit in fide.

RESPONSIO.

Romana Ecclesia particularis non potest errare in fide.

Prob. 1. ex Patribus S. Irenæus lib. 3. c. 3. sic loquitur: Quoniam valde longum est, in hoc tali volumine omnium Ecclesiarum enumerare successiones, maxime, & antiquissimæ, & omnibus cognita, à gloriosissimis duobus Apostolis Petro & Paulo Romæ fundatæ & constitutæ Ecclesia, eam quam habet ab Apostolis traditionem, & annuntiatam hominibus fidem, per successiones Episcoporum pervenientem usque ad nos, indicantes, confundimus omnes eos, qui quomodo vel per sui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cœcitatē & malam sententiam, præterquam oportet, colligunt. Juxta S. Martyrem, maximæ illius & antiquissimæ Ecclesiæ, quam Romæ fundarunt Petrus & Paulus, fides & traditio sufficit sola ad confundendas omnes hæreses; ad quod manifestè requiritur, ut hæc fides & traditio sit vera infallibiliter.

Prosequitur S. Martyr: *Ad hanc enim Ecclesiam propter potentiorē principalitatem, necesse est omnem convenire Ecclesiam, hoc est, eos qui sunt undique fideles, in qua semper ab his qui sunt undique, conservata est ea quæ est ab Apostolis traditio.* Certè si necesse est omnes alias Ecclesias particulares ea credere, quæ credit particularis Ecclesia Romana, vel particularis Ecclesia Romana nunquam potest à recta fide deficere, vel aliquando à recta fide deficere potest Ecclesia universa, quod apertè repugnat Christo dicenti: *Porta inferi non prævalēbunt adversus eam.*

Juxta S. Martyrem, fideles omnes ea omnia & sola tenere debent, quæ tenet particularis Ecclesia Romana. Ergo particularis Ecclesia Romana est regula fidei, quam necessariò debent sequi fideles omnes. Atqui regula fidei, quam fideles omnes necessariò debent sequi, non potest non esse infallibilis regula, ut per se manifestum est. Ergo particularis Ecclesia Romana & infallibilis regula fidei, adeoque non potest à vera fide deficere. Hinc, quod etiam dicit S. Martyr, qui doctrinam ejus hactenus tenuerunt, doctrinam ab Apostolis traditam tenuerunt. Similiter qui in posterum usque ad finem doctrinam ejus tenebunt, doctrinam ab Apostolis traditam tenebunt.

S. Cyprianus epist. 18. contra hæreticos ad Cornelium hæc habet: *Post ista adhuc insuper pseudo-episcopo sibi ab hæreticis constituto, navigare audent, & ad Petri Cathedram atque Ecclesiam principalem, unde unitas sacerdotalis exorta est, à schismaticis & prophanis litteras ferre, nec cogitare eos esse Romanos, quorum fides, & Apostolo predicante, laudata est, ad quos perfidia habere non possit accessum.* Juxta S. Cyprianum, particularis Ecclesia Romana, quia Ecclesia principalis est, & radix unitatis sacerdotalis, incapax est perfidiæ. At non est incapax perfidiæ, si potest à vera fide deficere; nam à vera fide deficiendo, perfidia esset. Ergo, &c.

Porro S. Cyprianus, quod apud Ecclesiam Roma-

nam particularem accessum habere non possit perfidia, jure optimo colligit ex eo, quod sit Ecclesia principalis, & radix unitatis sacerdotalis. Nam 1. hoc ipso quod est Ecclesia principalis, est omnibus aliis Ecclesiis particularibus regula fidei, qualis nec esset, nec esse posset, si apud eam perfidia habere posset accessum. 2. Quia est radix unitatis sacerdotalis, non potest non profiteri veram fidem: nam unitas sacerdotalis resultat ex unione morali, qua omnes Ecclesiæ, inter se per unius & ejusdem veræ fidei professionem colligatæ, sunt unum moraliter. Ergo eatenus particularis Ecclesia Romana est radix unitatis sacerdotalis, quatenus per eam & cum ea omnes aliæ Ecclesiæ unam & eandem veram profitentur fidem, hoc est, quatenus ipsa talem fidem profitetur, quæ vera est, & quia profitetur profitentur etiam omnes aliæ Ecclesiæ. Ergo sicut ex institutione Christi particularis Ecclesia Romana non potest non esse radix unitatis sacerdotalis, ita non potest non tenere & profiteri veram fidem.

S. Gregorius Nazianzenus sic ait in carmine de vita sua: *Natura binos haud quidem dedit soles, dedit ipsa binas attamen, mundi faces, Roma, vetustam scilicet, ac novam.... Fides vetusta recta erat jam antiquitus, & recta præstat nunc item, nexu pio, quodcumque labens sol videt, devincies: ut universi præsidem mundi decet, totam colit que numinis concordiam.* Juxta S. Doctorem, fides Ecclesiæ particularis Romana est nexus, quo inter se devincuntur fideles omnes, & devincti constituunt universalem Christi Ecclesiam. Unde fides Ecclesiæ particularis Romæ semper fuit, & nunc est, adde, & semper erit recta fides, quia fideles omnes non possunt inter se devinci, & devincti universalem Christi Ecclesiam constituere, nisi per veræ fidei professionem.

Præterea, juxta S. Doctorem, ad Ecclesiam particularem Romanam, quia præsidet omnibus aliis Ecclesiis particularibus, pertinet servare concordiam inter fideles omnes, eos scilicet in vera fide continendo. Pertinet igitur ad Ecclesiam particularem Romanam continere fideles omnes in vera fide; ad quod manifestè requiritur, ut non possit ipsa à vera fide deficere: nam si ipsa aliquando à vera fide deficeret, quomodo alios in vera fide contineret?

S. Hieronymus lib. 3. apologiæ adversus Rufinum sic loquitur: *Attamen scito, Romanam fidem, Apostolica voce laudatam, istiusmodi prestigias non recipere, etiam si Angelus aliter annunciet, quam semel predicatum est, Pauli auctoritate munitam non posse mutari.* Ecce apertè profitetur S. Doctor particularem Ecclesiam Romanam non posse in errore induci, & verò si hæc Ecclesia doctrinæ sibi ab Apostolis traditæ sic addicta est, ut Angelo aliter prædicanti, quam prædicaverint Apostoli, non crederet quis hominum unquam potuit, aut unquam poterit eam ad aliter credendum, quam initio crediderit, inducere? Nulla igitur arte humana vel etiam diabolica mutari potest Romana fides, Apostolica voce olim laudata, quippe quæ munitur Pauli auctoritate, cui innitentes Romani novitates omnes hactenus averfati sunt, & in posterum usque in finem averfabuntur.

Prob. 2. Auctoritate summorum Pontificum, qui veras Ecclesiæ suæ particularis prerogativas ignorasse, aut falsas ei attribuisse voluisse, nonnisi iniquissimè judicarentur. Pro omnibus sit Gelasius I. dist. 21. can. 3. ubi decreti ab eo in Concilio septuaginta Episcoporum editi hæc referuntur verba: *Quamvis universæ per orbem Catholica Ecclesiæ unus thalamus Christi sit, sancta tamen Romana Catholica & Apostolica Ecclesiæ, nullis synodicis constitutis cæteris Ecclesiis præclara est, sed Evangelica voce Domini & Salvatoris nostri, primum obtinuit, Tu es Petrus, inquit, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalēbunt adversus eam. Et inferius sic prosequitur S. Pontifex: Est ergo prima Petri Apostoli Sedes, Romana Ecclesiæ, non habens maculam, neque rugam, neque aliquid hujusmodi.*

Juxta Gelasium, & ejus Concilium, hæc Christi verba: *Tu es Petrus, & super hanc petram, &c.* non

non solum pertinent ad universalem Ecclesiam, sed etiam ad particularem Romanam. Quare porta inferi, sicut propter expressam Christi promissionem nunquam pravelebunt adversus universalem Ecclesiam, quia nunquam deficiet à recta fide, ita propter eandem promissionem Christi nunquam pravelebunt tant adversus particularem Ecclesiam Romanam, quia nunquam à recta fide defectura est, neque solum universali Ecclesiae, sed etiam particulari Romanae Christus nunquam non assistet, ut rectam semper fidem profiteantur. Unde sicut Apostolus universalem Ecclesiam vocat Ecclesiam sine macula & ruga, quia nulla unquam sedabitur erroris nota: ita iure optimo Gelasius cum suo concilio Ecclesiam particularem Romanam vocat Ecclesiam sine macula & ruga, quia similiter nulla unquam erroris nota maculabitur.

Prob. 3. Ex concilio œcumenico Lugdunensi II. can. 1. ubi dicitur: *Fideli ac devota professione fitemur, quod Spiritus sanctus æternaliter ex Patre & Filio non tanquam ex duobus principis, sed tanquam ex uno principio, non duabus spirationibus, sed unica spiratione procedit. Hoc professi est hætenus, prædicavit, & docuit; hoc firmiter tenet, prædicat, & docet, & profitemur sancta Romana Ecclesia, mater omnium fidelium, & magistra:* unde sic argumentor. Ecclesia particularis Romana est mater & magistra omnium fidelium. Atqui mater & magistra omnium fidelium non potest errare in fide: nam si posset errare in fide, posset fideles omnes in errorem inducere; cum teneantur fideles omnes eam docentem audire, & ejus doctrinam sequi; sique possit universæ Ecclesiae fidem corrumpere. Ergo, &c.

Dices. Si Ecclesia particularis Romana erraret in aliquo articulo, fideles non tenerentur quoad hoc sequi doctrinam ejus. R. Itaque: sed in hac suppositione, Ecclesia particularis Romana non magis esset fidelium omnium magistra, quam quælibet alia particularis Ecclesia: careret enim infallibilitatis privilegio, sine quo repugnat eam esse fidelium omnium magistram, & hypothesi quod absolute nolit Deus universæ Ecclesiae fidem corrumpi posse, adeoque absolute nolit in errorem induci posse fideles omnes. Ex hac enim hypothesi Deus non potest particularem aliquam fidelium hominum magistram constituere, quin eam simul donec infallibilitatis prærogativa: quia hoc ipso quod particularem aliquam Ecclesiam fidelium omnium magistram constituit, hoc ipso, inquam, fidelibus omnibus eam docentem audiendi, ejusque doctrinam sequendi obligationem imponit.

Prob. 4. Hoc ratiocinio. Si particularis Ecclesia Romana potest errare in fide, supponatur errare in uno aliquo articulo. In hac suppositione, vel omnes aliae Ecclesiae particulares ei consentient, vel non, sed dissentient. In utroque autem casu nulla amplius erit vera Christi Ecclesia in terris. In primo quidem, quia omnes omnino particulares Ecclesiae, ex quibus coalescit universalis, falsam fidem profitebuntur, & vera Christi Ecclesia esse non potest sine professione veræ fidei. In secundo verò, quia dissolvitur unitas, sine qua esse non potest vera Christi Ecclesia: hæc enim unitas in eo consistit, quod per Ecclesiam particularem Romanam tanquam per principalem Ecclesiam omnes aliae particulares Ecclesiae inter se & cum ea colliguntur professione unius & ejusdem fidei, seu, quod idem est, profitendo unam & eandem illam fidem, quam ipsa proficitur, & quia proficitur: unde dicitur & est certum unitatis, vi cuius ex ea & omnibus aliis Ecclesiis particularibus fit una vera Christi Ecclesia. Ergo ad hanc unitatem requiritur, ut una sit fides Ecclesiae particularis Romanae, & omnium aliarum Ecclesiarum particularium. Atqui non esset una fides Ecclesiae particularis Romanae, & omnium aliarum Ecclesiarum particularium; quandoquidem, ut supponitur, in uno quodam articulo omnes aliae particulares Ecclesiae à particulari Romana dissentirent. Ergo non solum in primo casu, sed etiam in secundo desineret esse vera Christi Ecclesia. Ex his

Argumentor adhuc sic. Universalis Ecclesia est corpus politicum, resultans ex omnibus Ecclesiis particularibus concurrentibus ad particularem Ecclesiam Romanam, & per hunc concursum unum totum morale cum ea constituentibus; unde Ecclesia particularis Romana dicitur & est centrum unitatis, ex qua resultat corpus politicum, quod est universalis Ecclesia. Atqui omnes particulares Ecclesiae eatenus concurrunt ad particularem Ecclesiam Romanam, & ad eam sic concurrente, cum ea constituunt unum illud totum morale, quod est universalis Ecclesia, quatenus fidem eandem cum illa profitentur, & eadem cum illa participant sacramenta sub regimine Episcopi ejus, tanquam supremi Pastoris. Ergo omnes particulares Ecclesiae cum Ecclesia particulari Romana constituunt universalem Ecclesiam, quatenus sub regimine Romani Episcopi, tanquam Pastoris supremi, fidem profitentur, quam proficitur, & sacramenta participant, quæ participat Ecclesia particularis Romana. Ergo fides Ecclesiae particularis Romanae est fides universalis Ecclesiae. Ergo vel fides Ecclesiae particularis Romanae corrumpi non potest, vel corrumpi potest fides universalis Ecclesiae. Fidem autem universalis Ecclesiae corrumpi non posse, supra demonstratum est, & est indubitatum apud omnes catholicos. Ergo, &c.

Confirmatur ex Ecclesiae Gallicanae sensu, cujus testis est saeculo octavo author librorum Carolinorum lib. 1. c. 6. ubi sic loquitur: *Qualiter Romana Ecclesia ceteris Ecclesiis à Domino prelatam, & à fidelibus consulenda sit, prosequamur, praesertim cum non ab aliis scripturis, nisi ab his quas illa inter canonicas recipit, testimonia sint sumenda: nec ab illorum doctorum, nisi eorum qui à Gelasio, vel aliis illius sanctae Sedis Pontificibus suscepti sunt, dogmata sint amplectenda..... Hæc sanctae fidei spiritualibus munita armis, & à fonte lucis & origine bonitatis salutaribus sariata fluentis, & horrendis atrocibusque obstitit haesum monstris, & mellisina predicationis pocula catholicis per orbem ministrat Ecclesia..... unde datur intelligi sanctos & eruditos viros per diversus mundi partes predicationis & scientiae lampade coruscantes, non solum à sancta Romana Ecclesia non recessisse, sed etiam tempore necessitatis ob fidei corroboracionem ab ea adiutorium implorasse. Quod regulariter... omnes catholice debent observare Ecclesiae, ut ab ea post Christum ad munendam fidem adiutorium petat, quæ non habens maculam, nec rugam, & portentuosam haesum capita calcet, & fidelium mentes in fide corroborat.*

Hic Ecclesiae particulari Romanae manifestè attribuitur infallibilitas in fide. Et verò Ecclesia, quam fideles omnes debent consulere, cujus est scripturas canonicas à non canonicis, & autores orthodoxos à non orthodoxis discernere, cujus est omnes fideles docere, à qua post Christum omnes catholice Ecclesiae ad munendam fidem adiutorium debent petere, cujus est fidelium mentes in fide corroborare, hæc, inquam, Ecclesia à vera fide deficere non potest, eique ut nunquam à vera fide deficiat, specialiter assistit Christus, vel ceterè Christus dicendus est veræ fidei incolumitati insufficienter providisse, obligando scilicet fideles omnes & omnes catholicas Ecclesias ad consulendam & audiendam Ecclesiam, quæ errando fideles omnes & omnes catholicas Ecclesias in errorem possit inducere.

Igitur laudatur author cum dicit Ecclesiam particularem Romanam, sanctæ fidei spiritualibus munitam armis, haesum monstris semper obstitisse; non habentem maculam neque rugam, haesum capita calcare, arque fidelium mentes in fide corroborare; manifestè intendit commendare ipsius in fide infallibilitatem: quam infallibilitatem agnoverunt sancti & eruditi viri per diversas mundi partes scientiae lampade coruscantes, tempore necessitatis ab Ecclesia particulari Romana ad fidem suam corroborandam adiutorium implorando.

Nono saeculo Hincmarus lib. de prædest. c. 4. ubi sic

ubi sic ait: *Piis, devotis, atque catholicis hoc debet sufficere, quod omnium Ecclesiarum mater, sancta, catholica, atque apostolica docet Romana Ecclesia.* At qui dicit id, quod docet Romana Ecclesia, catholicis satis esse debere, dicit Romanam Ecclesiam non posse non recte docere; & qui dicit Romanam Ecclesiam non posse non recte docere, dicit Romanam Ecclesiam non posse à vera fide deficere. Hujus indefectibilitatis rationem reddit Hincmarus, cum Ecclesiam Romanam vocat omnium Ecclesiarum matrem; & verò hoc ipso quod Christus Ecclesiam Romanam omnium aliarum Ecclesiarum matrem esse voluit, & hoc volendo, Ecclesiam Romanam omnes alias Ecclesias orthodoxa doctrina lacte nutriendi munus imposuit, non potest non velle Christus providere efficaciter, ut nihil unquam nisi sanum & orthodoxum teneat Ecclesia Romana, ne ipsa erroris veneno infecta, omnes alias Ecclesias venenato lacte aliquando inficiat, & sic corrumpatur fides universae Ecclesiae.

De hac Ecclesiae Romanae infallibilitatis prerogativa certus Hincmarus ibidem, ut se certo probet orthodoxum Episcopum, sic adhuc loquitur: *Sequitur qua catholica & apostolica nos docet sancta Romana Ecclesia, qua nos in fide genuit, catholico lacte aluit, uberibus caelo plenis ad solidum cibum nutrit, disciplina orthodoxa ad perfectum virum perduxit, & ad alias instruendum sua probatione instituit.* Porro quantam hac Hincmari verba ad probandum ejus orthodoxiam vim habeant, supposito in Ecclesia Romana infallibilitatis privilegio, & eo sublato, quantum hac vis imminuatur, nemo est qui non sentiat.

Saeculo duodecimo S. Bernardus epist. 190. ad Innocentium II. oportet, inquit, ad vestrum referri Apostolatum pericula quaeque & scandala emergentia in regno Dei, ea praesertim quae de fide contingunt. Dignum namque arbitror ibi potissimum reserari damna fidei, ubi non possit fides sentire defectum. Hec quippe hujus prerogativa sedis. Hujus autem sedis nomine Ecclesiam Romanam cum dignitate Pontificia intelligendam esse, patet ex Gelasio loco supra laudato.

Saeculo decimo quarto Petrus de Alliaco apolog. facult. Ad primam Sedem Apostolicam, inquit, pertinet auctoritate judiciali suprema circa ea, quae sunt fidei, judicialiter definire... quia ad illius tanquam ad supremi iudicis auctoritatem pertinet in fine judicialiter definire, cuius fides nunquam deficit (fides autem primae Sedis Apostolicae, quae est Ecclesia particularis Romana, nunquam deficit) quia de hac sancta Sede, in persona Petri Apostoli eam praesidentis, dictum est Petro: Rogavi pro te ut non deficiat fides tua.

Saeculo decimo sexto Clerus Gallicanus in comitiis Meloduni habitis anno 1579. ubi declaravit, fideles omnes credere & profiteri debere ea omnia, quae credit & proficitur sancta Ecclesia Romana, quae est magistra, columna, & firmamentum veritatis: quia cum hac Ecclesia propter ejus principalitatem, omnem aliam Ecclesiam in rebus ad fidem pertinentibus idem sentire oportet. His porro verbis, quia cum hac Ecclesia, &c. manifestè alluditur ad Irenaei verba à nobis supra laudata. Hic autem Clerus Gallicanus fidelibus Ecclesiam Romanam proponit ut fidei regulam, & quidem infallibilem; cum dicat eam esse magistratam, columnam, & firmamentum veritatis; & iisdem verbis utatur Apostolus, ad asserendam infallibilitatem universalis Ecclesiae.

Saeculo decimo septimo doctissimus Bossuetus, Meldorum Episcopus, in concione quam habuit in comitiis Cleri Gallicani celebratis anno 1682. ubi sic ait: *Roma, quia predestinata fuit ut esset caput religionis & Ecclesiae, fieri debuit propria & particularis B. Petri Ecclesia: quapropter erecta fuit & fixa Romana Cathedra aeterna; Hac est Ecclesia Romana, quae à B. Petro & successoribus ejus edacta, nullam admittit haeresim.... Hoc pacto Ecclesia Romana virgo semper est. Fides Romana semper est fides universae Ecclesiae: idcirco quod creditum est hactenus, etiam nunc*

creditur, & in posterum credetur super: eadem etenim vox aeternum personat ubique, Petrusque in successoribus suis aeternum manet fidelium fundamentum. Hoc dixit Christus ipse: Prius autem caelum ac terra dissolventur, quam verbum ejus inane abeat.

His Meldorum Episcopi verbis, quae etiam Cleri Gallicani verba censeri jure merito possunt; cum concilio illa, ex qua sunt deprompta, comitorum, in quibus habita fuit, iusto typis mandata fuerit & divulgata; his, inquam, Meldorum Episcopi verbis clare dicitur Ecclesia particularis Romana non posse à recta fide deficere, & idcirco, quod notandum est, non posse, quia sic ei Christus semper ascriptus est, ut Pastor semper recte docturus sic oves, & oves Pastorem, recte docentem semper, semper audituræ sint.

Obj. Historia Ecclesiastica docent aliquos, imò multos in Ecclesia particulari Romana prolapsos esse in schisma & haeresim. Sic B. Irenaei tempore Florinus Ecclesiae Romanae Presbyter, adjuncto sibi Blasto, nefandam conflavit haeresim, & multorum in Ecclesia Romana fidem pervertit, ut tradit Eusebius lib. 5. hist. Eccl. c. 15. ubi sic ait: *In urbe Roma Florinus quidam gradu presbyteri de Ecclesia lapsus, una cum Blasto socio criminis & furoris, plurimos de Ecclesia in suum barathrum deducebant, nova adversum veritatem signenta machinantes.* Hi autem inter alia asserabant Deum esse auctorem peccatorum, ut patet ex eod. Euseb. eod. lib. c. 20.

R. Cum dicimus Ecclesiam particularem Romanam à vera fide deficere non posse, non negamus aliquos, imò multos in uno vel pluribus articulis errare posse, qui hoc ipso quod errabunt, & errorem suum profitebantur, desinent esse de illa Ecclesia. Solum itaque negamus, 1. omnia illius membra posse à vera fide deficere, 2. Tot posse à vera fide deficere, ut non supersint in sufficienti numero, qui cum Episcopo suo veram fidem teneant & profiteantur, atque Ecclesiam illam constituent, quae centrum est unitatis, caput religionis & universalis Ecclesiae, fidelium omnium mater & magistra, ad quam propter ejus principalitatem oportet omniem convenire Ecclesiam, &c.

At inquit. Quid si magna aliqua dissensio in materia fidei orietur in Ecclesia Romana; quae idcirco scinderetur in duas partes aequales? R. in hoc casu, cujus tamen possibilitas jure optimo negari posset, Ecclesiam Romanam fore in ea parte, quamvis supponatur minor altera, quae adhærebit Romano Episcopo, juxta illud S. Cypriani epist. 66. ad Puppianum: *Ecclesia à Christo non recedit: & illi sunt Ecclesia, & plebs sacerdoti adunata, & pastori suo grege adherens.* Unde scire debes Episcopum in Ecclesia esse, & Ecclesiam in Episcopo, & si qui cum Episcopo non sint, in Ecclesia non esse. Unde in casu proposito, quod pars adherens Pontifici ut fidei contrarium rejiceret, non posset non esse contrarium fidei, & ut tale ab omnibus fidelibus deberet rejici; quod vero teneret ut ad fidem pertinens, non posset non pertinere ad fidem, & ut tale à fidelibus omnibus recipi deberetur. Breviter, ad illam partem ut centrum unitatis omnes alias Ecclesias particulares convenire oportet, non ad alteram, quae non esset nisi multitudo non solum à particulari Romana, sed etiam ab universalis Ecclesia per schisma vel etiam haeresim separata.

At inquit. Verba Cypriani laudata intelligi debent cum hac tacita restrictione: Modò Episcopus neque haereticus neque schismaticus sit. R. hoc negando: nam v.g. tempore quo Cyprianus epistolam citatam scribebat, particularis Ecclesia Carthaginensis consistebat in multitudine adherente Cypriano, canonicè ad episcopatum promoti. Unde si tunc Cyprianus fuisset schismaticus aut etiam haereticus, particularis Ecclesia Carthaginensis fuisset schismatica aut etiam haeretica. Fideles verò Carthaginenses tunc non ad particularem Carthaginensem, sed ad universalem Ecclesiam ut membra illius pertinuerunt.

At inquit. Si ita est, in casu proposito posset Ecclesia Romana à vera fide deficere. R. neg. Probabilis.

Si in casu proposito multitudo adherens Pontifici, hoc ipso præcisè quòd ei adhereret, esset Ecclesia Romana, & Pontifex erraret, certè Ecclesia Romana à vera fide deficeret. Ergo, &c. R. hoc argumentum non magis valere, quàm istud, quod fieri potest extra casum scissionis: Nunc tota Ecclesia Romana adheret Pontifici, & doctrinam ejus sequitur. Ergo si Pontifex errat in fide nunc, errat quoque in fide tota Ecclesia Romana. Ergo Ecclesia Romana potest à vera fide deficere. Non valet hæc secunda consequentia, & ex priore malè deducitur: quia fieri non potest ut Pontifex erraret in fide in sensu compositio totius Ecclesiæ Romanæ ipsi adherentis, & doctrinam ejus sequentis: saltem enim tam impossibile est Pontificem in fide errare in sensu composito totius Ecclesiæ Romanæ, &c. quàm impossibile est ipsam totam Ecclesiam Romanam à vera fide deficere.

Similiter non valet consequentia in priore syllogismo, quod sit pro casu scissionis proposito: cum enim in hoc casu necesse esset alterutram partem adherere Pontifici; & ejus doctrinam sequi, & eam partem, quæ Pontifici adhereret, esse Romanam Ecclesiam, fieri non posset in hoc casu, ut Pontifex erraret in fide: nam tunc Pontificem errare in fide, ram, esset impossibile, quàm est impossibile Ecclesiam Romanam à vera fide deficere. Ex his

Collige I. Quod Pontifex extra casum scissionis, adeoque cum tota Ecclesia Romana damnat ut heterodoxum, non posse non esse tale, & ut tale à fidelibus omnibus esse rejiciendum; quod verò ut orthodoxum approbat, non posse non esse orthodoxum, & ut tale à fidelibus omnibus approbandum esse. 2. Quod Pontifex in casu scissionis proposito cum parte sibi adherente, altera quantumvis reclamante & contradicente, damnaret ut heterodoxum, fore infallibiliter tale, adeoque ut tale rejiciendum ab omnibus fidelibus; quod verò ut orthodoxum approbaret, fore infallibiliter orthodoxum, adeoque ut tale ab omnibus fidelibus recipiendum. 3. Et ita prætermissa personali infirmitate Pontificis ex cathedra loquentis, quam hic non defendimus, quod Pontifex cum notabili parte Ecclesiæ suæ vel damnat ut repugnans fidei, vel approbat ut ad fidem pertinens, illud esse infallibiliter tale, quale damnatur vel approbatur à Pontifice & à notabili parte ei adherente: tunc enim unus & idem est in materia fidei sensus Pontificis & Romanæ Ecclesiæ; etiamsi altera pars non accedat, sed apertè contradicat; nam hoc ipso fit schismatica, & definit esse de Romana Ecclesia.

At inquit. Quid si pars non accedens, sed apertè contradicens, major sit alia Pontifici acquiescente? R. hoc nihil obesse: cum enim alia pars supponatur notabilis, adeoque facere multitudinem, sufficit ad constituendam Ecclesiam Romanam, & adherens Pontifici, re ipsa constituit; cum ibi sit Ecclesia, ubi est Episcopus cum multitudine sibi adherente: nam, ut ait Cyprianus verbis supra citatis, Ecclesia est plebs sacerdoti suo adunata plebs adherens pastori suo: unde Ecclesia est in Episcopo, & Episcopus in Ecclesia.

Confirm. In hoc casu vel nulla ampliùs est Ecclesia Romana; vel consistit adhuc in duplici parte; vel consistit in sola majori parte Pontifici contradicente; vel denique consistit in sola parte minori acquiescente Pontifici. Non primum: nam Ecclesia Romana deficere non potest. Non secundum: alioqui non erit una & eadem fides Ecclesiæ Romanæ, quod est absurdum. Non tertium: nam hæc major pars non est cum Episcopo; cum ab eo dissentiat in materia fidei, atque ita non unam & eandem cum illo profiteatur fidem. Multitudo autem quæ non est cum Episcopo, non est in Ecclesia, & multò minùs est Ecclesia. Ergo superest, ut Ecclesia Romana consistat in sola parte minore Pontifici acquiescente, quæ cum ita minor sit altera, ut sit tamen notabilis, & faciat multitudinem, apta est ad constituendam cum Episcopo suo Ecclesiam particularem, illam scilicet, cujus iure divino particularis Episcopus est Romanus Pontifex.

Unde ulterius sequitur, ex hac parte, quæ acquiescit Pontifici, stare veritatem, errorem verò ex altera parte, quamvis majore.

ARTICULUS VI.

Solvitur obiectio petita ex iis, quæ circa Pelagium & Celestium ejus discipulum Roma gesta sunt sub Zozimo.

*O*bj. Zozimus cum Ecclesia Romana Pelagium & Celestium hæreticos vel potius hæresiarchas judicavit esse orthodoxos. Patet ex ipsius Zozimi epist. 3. & 4. ad Africanos præfules. In secunda sic loquitur Zozimus: *Sit vobis gaudium, eos quos falsi iudices criminabantur, agnoscere à nostro corpore & catholica veritate nunquam fuisse divulsos. Certe hoc quòd nostra expectatio desiderabat, eluxit; ut damnanda damnarent.* R. revera Zozimum cum Ecclesia Romana aliquandiu delusum fuisse malis artibus Pelagii & Celestii, quos proinde ex errore facti Zozimus cum Ecclesia Romana orthodoxos præjudicavit. Dico, præjudicavit: noluit enim eos absolvere, & in communionem admittere, donec ea de re litteras daret ad præfules Africanos, & ab illis vicissim reciperet, ut apertè colligitur ex prima ejus ad illos epistola, ubi sic ait: *Quare intra secundum mensem aut veniant, qui presentem redarguant aliter sentire, quàm libellis & confessione contexit, aut nihil, post hæc tam aperta & manifesta quæ protulit, dubii sanitas vestra resedisse cognoscat.* Sic igitur Zozimus cum Ecclesia Romana Pelagium & Celestium judicavit orthodoxos, ut eorum absolutionem distulerit ad duos menses, intra quos possent Africani præfules responsa dare, & inde venire qui Pelagium & Celestium accusarent.

Patet etiam ex Mario Mercatore in commonitorio super nomine Celestii, Pelagii, &c. ubi ea, quæ consecuta sunt, sic enarrat: *Episcopis vero ex Africa rescribentibus, omnemque causam, quæ apud eos facta fuerat, exponentibus, missis etiam gestis exinde, quæ fuerant tunc cum illo, vel de illo (Celestio) confecta, vocatur ad audientiam pleniorum ut quæ promiserat festinaret implere, id est ut damnatis predictis Capitulis (de quibus à Paulino diacono accusatus fuerat Carthagine) sententia Afrorum Pontificum, quæ fuerat communionem privatus, absolveretur; non solum non adfuit, sed etiam ex memorata Romana urbe profugit, atque ob hoc à beate memorie predicto Zozimo Episcopo scriptis amplissimis, vel longissimis perdamnatus est.*

Porro Zozimus cum Ecclesia Romana Pelagium & Celestium aliquandiu judicavit orthodoxos, non eorum errores approbando ut dogmata catholica, ut ampliùs declarabitur, sed eos ab erroribus illis alienos, vel saltem ad illos sincerè deponendos paratos esse, inculpatè existimando: unde Zozimus cum Ecclesia Romana Pelagium & Celestium aliquandiu susceperunt non ex affectu hæresis, aut ex errore sive culpabili, sive inculpabili juris, sed ex errore inculpabili facti purè personalis, putando eos sincerè agere, non subdolè. Pontificem autem & Ecclesiam Romanam in factis purè personalibus, sed sine ullo veræ fidei dispendio, errare posse, faciliè conceditur.

Dices. Zozimus cum Ecclesia Romana ut catholicum approbavit libellum fidei, quem Pelagius ad Innocentium Zozimi decessorem direxerat. Patet ex altera ad Africanos præfules Zozimi epistola, ubi narrat Pelagii libellum publicè recitatum esse, omnibus, qui aderant, gaudentibus & admirantibus, imò & quibusdam illacrimantibus præ gaudio. Ergo Zozimus cum Ecclesia Romana erravit etiam errore juris in causa Pelagii. R. neg. conseq. Nam libellus Pelagii est planè catholicus in sensu obvio: & hæc clausula, *in qua (fidei professione) si minus peritè, aut parum cautè aliquid fortè positum est, emendari cupimus à te, qui Petri & fidem tenes, quam subijcit Pelagius, est homi-*